

Kúria

ítélet

Az ügy száma: Bfv.II.1219/2018/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Katona Sándor a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, . Gimesi Ágnes bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. február 13.
Az ügy tárgya: közúti veszélyeztetés büntette és más bűncselekmény
Terhelt(ek): ... és társa
Első fok: Szerencsi Járásbíróság 5.B.110/2017/27. ítélet, 2018. január 2. tárgyalás
Másodfok: Miskolci Törvényszék 2.Bf.109/2018/7. ítélet, 2018. május 29. tárgyalás
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... II. rendű terhelt
Az indítvány iránya: terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közúti veszélyeztetés büntette és más bűncselekmény miatt ... és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a ... II. rendű terhelt által - védője útján - előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szerencsi Járásbíróság 5.B.110/2017/27. számú ítéletét és a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.109/2018/7. számú ítéletét ... II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja:

- ... II. rendű terheltet felmenti az ellene közúti veszélyeztetés büntette [Btk. 234. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól,
- mellőzi a pénzbüntetésre, a közúti járművezetéstől eltiltásra és a bűnügyi költség egyetemleges megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket,
- elrendeli a pénzbüntetés és a ... II. rendű terhelt által bűnügyi költség címén esetlegesen befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori kamatával együtt ... II. rendű terheltnek visszatérítését.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs

helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Szerencsi Járásbíróság a 2018. január 2. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 5.B.110/2017/27. számú ítéletével ... **II.** rendű terheltet bűnösnek mondta ki közúti veszélyeztetés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 234. § (1) bekezdés].
 - [2] Ezért öt 150 napi tétel - napi tételenként 1.000 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre és 1 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélete azzal, hogy az **I.** rendű terhelttel együtt egyetemlegességgel kötelezte a bűnügyi költség megfizetésére.
 - [3] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék a 2018. május 29. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.109/2018/7. számú ítéletével a **II.** rendű terhelt tekintetében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta: a pénzbüntetést 100 napi tételre, összesen 100.000 forintra enyhítette és rendelkezett a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról. Egyebekben a **II.** rendű terhelt tekintetében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
 - [4] Az elsőfokú bíróság az **I.** rendű terheltet bűnösnek mondta ki közúti veszélyeztetés büntetése [Btk. 234. § (1) bekezdés] és közlekedés biztonsága elleni büntetében [Btk. 232. § (1) bekezdés], s vele szemben is büntetést szabott ki. A másodfokú bíróság az **I.** rendű terhelt tekintetében mindössze annyiban változtatta meg az elsőfokú ítéletet, hogy enyhítette a kiszabott büntetést.
 - [5] Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 2-3. oldal) és a másodfokú bíróság által részben kiegészített (másodfokú ítélet 2. oldal 10. bekezdés) tényállás a következő.
- A Kúria előrebocsátja, a Legfelsőbb Bíróság, illetőleg a Kúria felülvizsgálati ügyekben folytatott gyakorlata a tényálláshoz kötöttség ténybeli terjedelmét a támadott ügydöntő határozat szó szoros értelmében vett tényállást megállapító részében foglalt tényeknél tágabbnak tekinti. A tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő: ezért a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (EBH 2013.B.2. indokolás, BH 2015.216.I., BH+ 2014.9.388.I., BH 2015.216.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.). Ennek megfelelően a tényálláshoz tartoznak az indokolásban írt, de tartalmilag tényeket rögzítő részek is (BH 2015.216.I.).
- [6] Az **I.** rendű terhelt - megromlott házasságuk 2015 nyarán történt felbontását követően - 2015. szeptember 2. napján megtudta, hogy volt felesége, a **II.** rendű terhelt és gyanúja szerint a vele viszonyban lévő sértett arra felé térnek haza a **II.** rendű terhelt lakóhelyére - ... helység belterületén, a ... utcában bevárta és 20 óra 20 perckor észlelte az elhaladásukat. Az **I.** rendű terhelt a személygépkocsijával a külön személygépkocsival közlekedő **II.** rendű

terhelt után kanyarodott, aki előtt haladt a ... számú főúton a sértett.

Az I. rendű terhelt megelőzte a II. rendű terhelt személygépkocsiját, majd a sértett személygépkocsija mögül a sértett előzésébe kezdett, miközben jelezte, hogy álljon meg és a főút jobb oldalára próbálta leszorítani. A sértett előbb megállt, és megállt az I. rendű terhelt is, aztán a sértett megindult, ekkor őt követve az I. rendű terhelt ekkor már a főút bal oldalára próbálta a sértettet leszorítani. A sértett balról az I. rendű terhelt kikerülésével próbálkozott, ezt az I. rendű terhelt megakadályozta, mire a sértett tolatva a jobb szélén ismételten megállt.

Az ekkor odaérő II. rendű terhelt a főút közepén megállt. Az I. rendű terhelt a személygépkocsi leengedett jobb első ablakán derékig behajolt, hogy a motort leállítsa, és tisztázza a II. rendű terhelt és a sértett viszonyát. A II. rendű terhelt - a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakat megszegve (elsőfokú ítélet 5. oldal 5. bekezdés) - megindult, ötven-száz méteren kb. 30-40 km/óra sebességgel haladva többször fékezett és jobbra-balra kormányzást végzett. Az I. rendű terhelt amikor a lába a földre ért, három-négy lépést futott, végül kilökte magát a személygépkocsiból és a földre esett, de nem sérült meg.

[7] Az I. rendű terhelt a közlekedés biztonsága elleni büntetett azzal követte el, hogy a II. rendű terhelt személygépkocsijának jobb első ablakán behajolva megállásra akarta kényszeríteni, s a II. rendű terhelt testi épségét veszélyeztette (elsőfokú ítélet 5. oldal 4. bekezdés).

[8] Az elsőfokú bíróság vizsgálta a II. rendű terhelt jogos védelmi helyzetre [Btk. 22. § (1) bekezdés] hivatkozását, de azt elvetette (elsőfokú ítélet 5. oldal 6-9. bekezdés). Az elsőfokú bíróság szerint ezt cáfolta az I. rendű terhelt azon vallomása, hogy a II. rendű terhelt megállását akarta, az indítókulcsot igyekezett kivenni. Úgy látta, hogy ha támadási szándékkal közeledett volna a II. rendű terhelt felé, akkor a bal első ülés melletti ajtót igyekezett volna kinyitni.

[9] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával.

[10] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - védője útján - a II. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve: a bűnösség törvénysértő megállapítása miatt, bűncselekmény hiányában felmentése és közúti veszélyeztetés szabálysértésének megállapítása, másodlagosan a jogos védelem megállapításával felmentése, harmadlagosan a közúti járművezetéstől eltiltás mellőzése, negyedlegesen a közúti járművezetéstől eltiltás B kategóriájára korlátozása érdekében.

[11] A II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának indokai szerint az irányadó tényállásból a bíróságok téves következtetést vontak a bűnösségére.

[12] A II. rendű terhelt körülírta, hogy mi előzte meg és mi követte a felrótt cselekményt. A felrótt cselekmény előtt rettegett az

agresszív, italozó, öt többször bántalmazó I. rendű terhelttől, aki ellen 2015. augusztus 10-én zaklatás miatt feljelentést is tett, mert fejének szétverésével és hozzátartozói agyonlövésével fenyegetőzött. A felrótt cselekményt követően ő hívta azonnal a rendőrséget, kért segítséget. Az I. rendű terhelte megjelent a helyszíntől kb. hat kilométerre lévő házában udvarán, ahol tovább fenyegetőzött, az udvart csak annak hatására hagyta el, hogy ő gázriasztó pisztollyal a levegőbe lőtt, de az utcán is folytatta a fenyegetőzést, a kiabálásnak a rendőrség kiérkezése vetett véget.

- [13] Állította, hogy a szándékossága nem terjedt ki a közúti veszélyeztetés büntetvényének elkövetésére, gondatlan cselekménye legfeljebb „közúti veszélyeztetés szabálysértésének” minősülhet. {Ilyen szabálysértés nincs. A terhelte feltehetően a közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértésre [a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs.tv.) 219. § (1) bekezdés] gondolhatott}.
- [14] Alapvetően azonban arra hivatkozott, hogy a bűnösséget kizáró jogos védelmi helyzetben volt.
- [15] Volt férje lesben állva várakozott rájuk. Szándéka az volt, hogy megijessze, megfélemlítse, testi épségüket veszélybe sodorja. Végignézte, hogy kis híján többször megpróbálta leszorítani az útról a sértettet, majd felé indult. Iratellenes és logikátlan tényállásbeli megállapítás, hogy az I. rendű terhelte csak beszélni, az indítókulcsot kivenni akarta, miként az bírői okfejtés is, hogy ne lett volna az I. rendű terheltnak támadó szándéka. Az I. rendű terhelte agresszív, feldúlt, érzelmileg labilis volt, és ordítva kérdőre vonta az általa feltételezett új kapcsolata miatt. Jogtalan támadást intézett ellene. Ő azt próbálta elhárítani, védekezett, védte saját életét, testi épségét, le akarta rázni az autóban „félig” bent lévő I. rendű terhelte, el akarta hagyni a helyszínt. Köztudomású, hogy a járműbe beugrás és ordibálás igen könnyen halálos kimenetelű balesetet okozhat, és annak is fennállt a konkrét veszélye, hogy súlyos sérelem következzen be a testi épségében, egészségében.
- [16] A II. rendű terhelte a járművezetéstől eltiltása ellen arra hivatkozott, hogy biztosítási ügynök, a gyerekeit is szállítania kell, autó nélkül „megáll az élet”.
- [17] A Legfőbb Ügyészség a BF.1229/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.
- [18] A bíróságoknak érdemben kellett volna vizsgálniuk, hogy a II. rendű terhelte jogos védelmi helyzetben cselekedett-e. Idézte a 4/2013. BJE jogegységi határozat 1. pontját. Az események kiindulópontja, hogy az I. rendű terhelte kitartó szándékkal a közúti veszélyeztetésének büntetvényét valósította meg a II. rendű terhelttel közeli kapcsolatban lévő sértett sérelmére. Ezt követően derékig behajolt a II. rendű terhelte személygépkocsijába. A II. rendű terhelte helyesen mérte fel, hogy az I. rendű terhelte meg akarja állítani, és alappal tarthatott attól, hogy nem tud elmenekülni, az

I. rendű terhelt további jogellenes cselekményeket valósít meg a sérelmére. Ezért indult el, többször fékezett, jobbra-balra kormányzott azzal a nyilvánvaló céllal, hogy a személygépkocsiból eltávolítsa az I. rendű terheltet.

- [19] Tehát az I. rendű terhelt a közlekedés biztonsága elleni büntett elkövetésével jogtalan támadást intézett a II. rendű terhelt ellen, akinek nem volt kitérés kötelezettsége, a jogtalan támadást célszerű módon eredményesen hátrította el, és az elhárítás szükséges mértékét sem lépte túl.
- [20] A bíróságok az irányadó tényállásból téves következtetést vontak a II. rendű terhelt bűnösségére.
- [21] A Legfőbb Ügyészség szerint felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértés nem volt megállapítható. Ezért indítványozta, hogy a Kúria tanácsulésen a megtámadott határozatot változtassa meg és a II. rendű terheltet a büntethetőséget kizáró jogos védelem miatt mentse fel az ellene közúti veszélyeztetés büntette miatt emelt vád alól.
- [22] A Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra a terhelt és védője nem tett észrevételt. A II. rendű terhelt kizárólag az ügy állása felől érdeklődött.
- [23] **III.** A II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa alapos.
- [24] 1. A II. rendű terhelt felvázolta a felrótt cselekmény közvetlen előzményeit, s azt, hogy mi történt közvetlenül azután.
- [25] Ezt azonban a Kúria nem vehette figyelembe, mivel: a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [26] Azaz a jogerős ítélettel megállapított tényállás az adott tartalmában irányadó. Ebből következően az a Kúria számára is érinthetetlen, s abban ilyen tények nem szerepelnek.
- [27] 2. Az Alaptörvény V. cikke alapján mindenkinek joga van a törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.
- [28] A cselekmény büntetendőségét kizárja a jogos védelem [Btk. 15. § e) pont].
- [29] Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges [Btk. 22. § (1) bekezdés].
- [30] A jogos védelem kérdéseiről szóló 4/2013. BJE jogegységi határozat indokolás 1. pontja értelmében a jogtalan támadás olyan tevékenység, amely megvalósítja valamely bűncselekmény

(szabálysértés) törvényi tényállásának ismérveit.

- [31] Az I. rendű terhelt korábban a II. rendű terhelt férje volt, házasságuk azonban megromlott, s azt felbontották. Az I. rendű terhelt bevárta a tudomása szerint személygépkocsijaikkal hazafelé tartó II. rendű terheltet és a gyanúja szerint vele „viszonyban” lévő harmadik személyt (a sértettet).
- [32] Az I. rendű terhelt a személygépkocsijával előbb a sértett mögött haladt, a II. rendű terheltet megelőzte, majd a sértettet – kitartó módon – többszörösen próbálta a főútról leszorítani.
- [33] A leszorítási próbálkozásokkal a sértett sérelmére a közúti veszélyeztetés büntettét követte el, ami – és ennek jelentősége van – nem más, mint jogtalan támadás. Ennélfogva a II. rendű terhelt azonnal tisztaba került azzal, hogy aktuálisan az I. rendű terhelt olyan állapotban van, melyben képes más – legalábbis – testi épségét közvetlenül sértő magatartás tanúsítására.
- [34] Ezután a nyilvánvalóan a sértettért aggódó II. rendű terhelt megállt a főút közepén. Az I. rendű terhelt pedig derékig behajolt a II. rendű terhelt személygépkocsijának lehúzott jobb első ablakán, hogy leállítsa a motort és „tisztázza” a II. rendű terhelt és a sértett közötti viszony kérdését.
- [35] A szükségképpen feldúlt állapotban lévő I. rendű terhelt tehát behatolt a II. rendű terhelt fizikai és lelki magánszférájába. Az I. rendű terhelt ezen magatartása – mivel megelőzőleg a sértett személye ellen már jogtalan támadást intézett – folytán a kétségtelenül ijedt és menthető okból felindult II. rendű terhelt számára felismerhetővé tette, hogy immár az ő személye elleni, azzal közvetlenül fenyegető jogtalan támadással áll szemben.
- [36] A megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől [Btk. 22. § (4) bekezdés]. A megtámadottnak az Alaptörvényben kimondott és a Büntető Törvénykönyvben konkretizált alanyi joga van a védekezésre.
- [37] A II. rendű terhelt pedig élt a védekezés jogával, midőn a személygépkocsijával megindult, azzal rövid távon többször fékezett, balra és jobbra kormányzott, amivel sikerült elérnie az I. rendű terhelt „távozását”, aki végül kilökte magát a gépjárműből.
- [38] A II. rendű terhelt ezáltal elhárította annak a kiszámíthatatlan következményekkel járó veszélyét, hogy – legalábbis – testi épsége ne sérüljön.
- [39] Az I. rendű terhelt ugyan nem sérült meg, ám ez messzemenőkéig közömbös, ugyanis a jogtalan támadás elhárításának kockázatát, következményeit a támadónak kell viselnie (4/2013. BJE jogegységi határozat indokolás 1. pont).
- [40] A II. rendű terhelt nem lépte túl az elhárítás szükséges mértékét, így nem vizsgálандóak a Btk. 22. § (3) bekezdésében foglaltak.
- [41] A II. rendű terhelt cselekménye tehát jogos védelem, ami kizárja annak büntethetőségét.
- [42] A jogos védelmi helyzetben lévő személy cselekménye – éppen azért, mert nem büntethető – csakis formálisan (látszólagosan)

illeszkedhet valamely bűncselekmény, jelen esetben a közúti veszélyeztetés büntettének törvényi tényállásába.

- [43] Az eljáró bíróságok ellenkező álláspontja ezért elfogadhatatlan (elsőfokú ítélet 5. oldal 6-9. bekezdés, másodfokú ítélet 3. oldal), ténylegesen figyelmen kívül hagyták a jogos védelem szabályait, melynek beható (érdemi) vizsgálatát is elmulasztották.
- [44] A II. rendű terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog megsértésével került sor, s így módon: törvénysértő.
- [45] 3. Az eddigiekből következő szükségképpen felmentés miatt a felülvizsgálati indítvány további, a szabálysértési felelősséget felvető és a kiszabott büntetést érintő részében tárgytalanná vált.

Az indítvány elvi tartalma

- [46] A bűnösség megállapítása törvénysértő. A II. rendű terhelt jogos védelmi helyzetben cselekedett.

A döntés elvi tartalma

- [47] Ha az I. rendű terhelt megelőzőleg közúti veszélyeztetés büntettének elkövetésével már jogtalan támadást intézett egy harmadik személy ellen, majd derékig behajol a harmadik személlyel közeli kapcsolatban lévő, az úttesten megálló II. rendű terhelt személygépkocsijának nyitott ablakán, megpróbálja a motor leállítását és a harmadik személlyel kapcsolatos viszonyát kéri számon: ez a II. rendű terhelt személye elleni közvetlenül fenyegető jogtalan támadás. Ezért a II. rendű terhelt jogos védelmi helyzetben cselekszik, ha személygépkocsijával megindulva többszörös fékezéssel és balra-jobbra kormányzással eléri, hogy támadója magát kilökje a gépjárműből.

Záró rész

- [48] A kifejtettek értelmében a Kúria - a Be. 660. § (1) bekezdés fő szabálya alapján tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva - a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának helyt adott: a megtámadott határozatot megváltoztatta és a törvénynek megfelelő határozatot hozva a II. rendű terheltet - mivel felrótt cselekménye a jogos védelem miatt nem büntetendő - felmentette az ellene közúti járművezetés büntette miatt emelt vád alól [Be. 566. § (1) bekezdés d) pont 2. fordulat, 662. § (2) bekezdés a) pont 1. fordulat].
- [49] A Kúria a felmentés folyamatoként mellőzte a pénzbüntetésre, a közúti járművezetéstől eltiltásra és a bűnügyi költség egyetemleges megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket, valamint elrendelte a pénzbüntetés és a II. rendű terhelt által bűnügyi költség címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt a II. rendű terheltnek visszatérítését [Be. 856. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulat].
- [50] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC.

Fejezete sem tartalmaz. Az ítélet ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. február 13.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Lévai Viktória
tisztviselő